

## EPIDEMIOLOGICKÁ SITUACE v letním období

Letní období je každoročně spojeno s **typickými riziky spojenými s charakterem tohoto ročního období**:

- zvýšený výskyt infekčních průjmů
- nemoci spojené s cestováním – infekce zavlečené ze zahraničí
- nákazy přenášené klíšťaty v tuzemsku
- letní respirační infekce

Léto je typické výskytem **hromadných infekčních onemocnění** v kolektivech - tábory, příměstské tábory, svatby apod. Každoročně se objeví hromadné postižení účastníků nejen infekcí z potravin, ale i z vody (viry ve vodě na statku, z bazénu atd.) využívané v těchto zařízeních. Šetření, jejichž cílem nalezení zdroje a zamezení vzniku dalších onemocnění, bývají náročná - kontaktování velkého množství osob, laboratorní vyšetření vzorků potravin, vody, personálu.

Polovinu všech hlášených letních infekcí tvoří **infekční průjmy** (salmonelózy, kampylobakterií, úplavice, virové průjmy a další): v létě bývá v Jihomoravském kraji každý týden hlášeno **100-150 laboratorně potvrzených případů**, z nich **pravidelně kolem 10 % případů musí být hospitalizováno** na infekčních odděleních.

Příčinou jsou letní teploty, při kterých dochází k rychlejšímu množení mikroorganismů v potravinách živočišného původu, na plochách a površích v kuchyních i veřejných prostorách, a také nižší hygienický standard při prázdninovém pobytu venku.

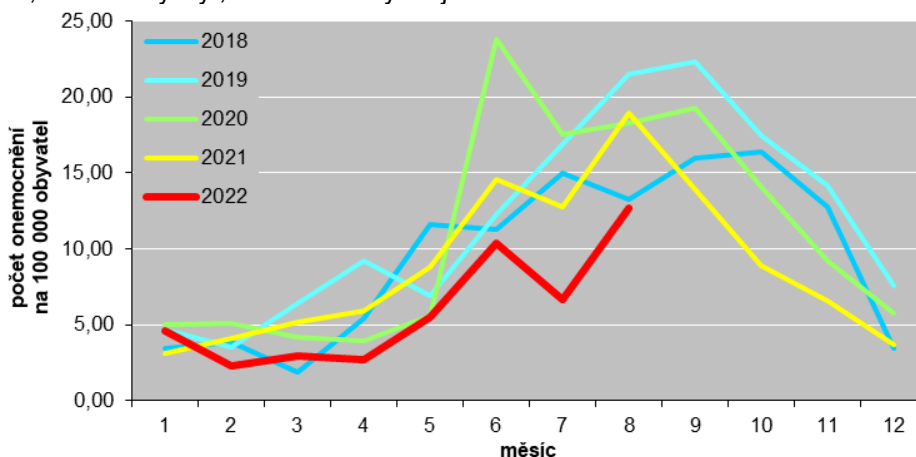
Většina případů jsou sporadické nebo rodinné a hromadné výskyty.

Cílem práce epidemiologů je **zabránit dalšímu šíření v populaci a v případě epidemického výskytu co nejdříve odhalit zdroj**.

Příčinou infekčních průjmů je nejčastěji:

- **podcenění rizika přenosu z nedostatečně tepelně upravených pokrmů z mas a vajec**
- **nedůsledná hygiena v kuchyních (kuchyňské náčiní a pomůcky, utěrky, houbičky)**
- **nedostatečná hygiena rukou (přitom stačí teplá voda, mýdlo a čistý ručník)**

Salmonelóza, sezónní výskyt, Jihomoravský kraj 2017-2022:



**Rok 2022** kopíruje vývoj z let předcházejících, s mírným poklesem v červenci, následován návratem k obvyklé situaci v srpnu. Většina případů byla sporadických, byly řešeny **2 epidemie salmonelózy, kdy včasným zásahem a zjištěním příčiny nedošlo k většímu šíření** (příčinou byla vejce bez náležité tepelné úpravy).

### Prevence infekčních průjmů:

- \* bezpečná manipulace s potravinami živočišného původu (maso, vejce, čerstvé mléko), tj. chlazení a před konzumací dostatečná tepelná úprava
- \* čistota v kuchyni – plochy, utěrky, houbičky, kuchyňské náčiní. Na syrové maso vyčlenit prkénko a nepoužívat je na nic jiného
- \* hygiena rukou (teplá voda, mýdlo, čistý ručník)

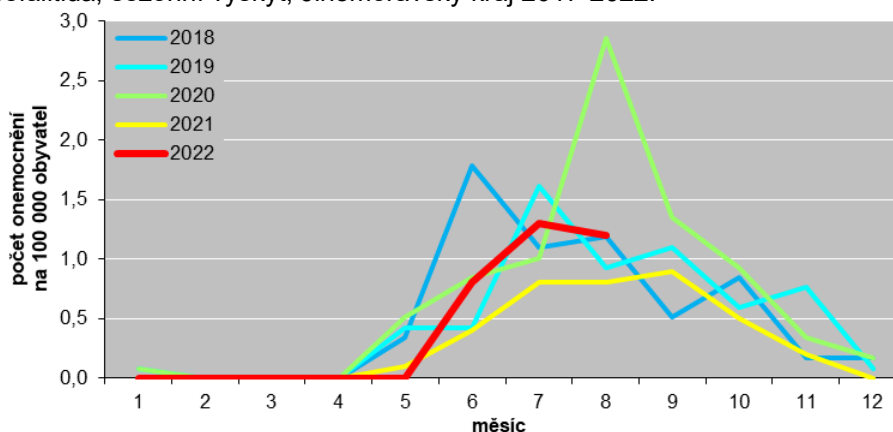
**Infekční choroby zavlečené ze zahraničí** představují **potenciál rizika šíření v naší populaci** - nejčastěji se jedná o průjemové infekce, hepatitidu A, svrab a pohlavní nemoci. Individuální riziko pak představují onemocnění přenášená hmyzem – malárie, horečka Dengue nebo riziko vztekliny po pokousání neznámými psy nebo opicemi. Příčinou bývá **podcenění rizika a zanedbání prevence**.

#### Prevence

dostatečná a včasná příprava před cestou, která je zejména nutná do exotických zemí 4-6 týdnů před odjezdem. Konzultace na pracovišti cestovní medicíny nebo očkovacího centra.

Dalšími typickými infekcemi letního období jsou **nemoci přenášené klíšťaty**, zejména pak klíšťová encefalitida. Jihomoravský kraj patří k oblastem s vysokým rizikem nákazy, které je sezónní a souvisí s aktivitou klíšťat, která je proměnlivá v závislosti na počasí. Předpověď aktivity klíšťat vydávaná ČHMÚ je zveřejněna také na webu KHS Jihomoravského kraje ([www.khsbrno.cz](http://www.khsbrno.cz)).

Klíšťová encefalitida, sezónní výskyt, Jihomoravský kraj 2017-2022:



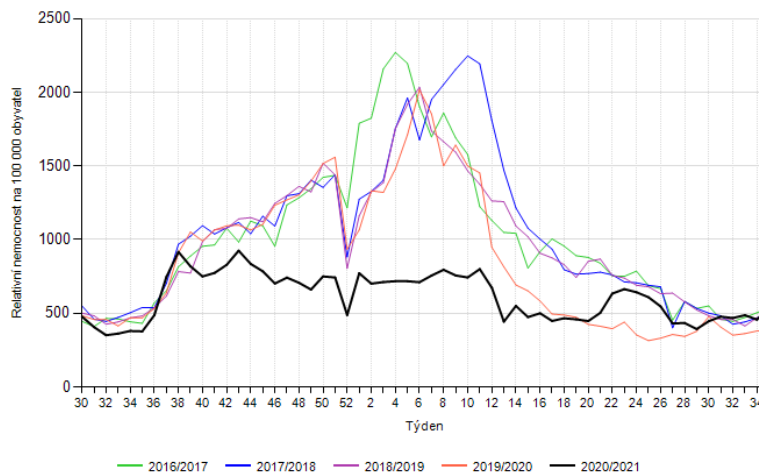
**Rok 2022** má srovnatelné parametry s lety předcházejícími a nedosahuje excesu z roku 2020. Přesto jsou to všechno onemocnění, kterým **bylo možné předejít**.

#### Prevence klíšťové encefalitidy:

je všeobecně známá, avšak je podceňovaná. Účinná ochrana je očkování, které je od letošního roku plně hrazeno ze zdravotního pojištění osobám nad 50 let věku, na základě vyhodnocení zvýšeného rizika závažnějších průběhů onemocnění, nevratných komplikací, dlouhé rehabilitace, a tedy celkového zhoršení kvality života. Do přírody doporučujeme vhodný oděv a obuv a použití repelentů. Vyhýbat se místům s vysokou trávou, neležet si do ní. Mléko konzumovat pouze pasterizované (z tržní sítě), čerstvé před konzumací tepelně upravit.

K letnímu období patří rovněž **akutní respirační infekce**, jejichž výskyt se i v létě pohybuje kolem 500 ošetřených pacientů v ambulancích/100 000 obyvatel. Příčinou bývá oslabení organismu vysokými teplotami, dehydratací nebo klimatizací, který se stává více vnímavým k virovým nákazám. Dochází rovněž k aktivizaci vlastních bakterií výše uvedenými vlivy (angina).

Akutní respirační infekce, Jihomoravský kraj, od sezóny 2016/2017 do 2020/2021:



**Prevence letních respiračních infekcí:**

vhodné přizpůsobení teplotním výkyvům a pokud je možné, pak eliminace rychlého střídání extrémních teplot (horko x klimatizace).

Vzhledem ke specifikům Jižní Moravy je součástí práce epidemiologů KHS Jihomoravského kraje ve spolupráci s pracovištěm Akademie věd ČR **monitoring aktivity a druhového zastoupení komárů**, s cílem včasné signalizace jejich přemnožení a včasného podchytení viru Západonilské horečky v těchto jejich přenašečích.

**Prevence poštípání komáry a snížení rizika infekcí**

Bariéry proti zalétávání komárů do obydlí – sítě v oknech

Eliminace stojatých vod v okolí obydlí - jezírka, nezakryté nádoby na zalévání, pneumatiky...

Repelenty: osobní, prostorové, bariérové (účinné látky např. DEET, Picaridin...)

Zdroj grafů: KHS JmK a ereg.ksrzis  
Brno, 01.09.2022